

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U101596

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорук Олександр Олександрович

2. Fedoruk Oleksandr O.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 10.01.01

Назва наукової спеціальності: Українська література

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 13-05-2021

Спеціальність за освітою: Українська мова та література

Місце роботи здобувача: Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.178.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417265

Місцезнаходження: вул. Михайла Грушевського, буд. 4, м. Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 17.09.91

Тема дисертації:

1. Роман Куліша "Чорна рада": історія тексту
2. Kulish's Chorna Rada: a textual history

Реферат:

1. У дисертації вперше системно і комплексно досліджено історію створення роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада» (1857), його української та російської версій. На підставі аналізу рукописних і друкованих джерел роману, епістолярних, мемуарних, щоденникових свідчень, цензурних документів детально відтворено перебіг Кулішевої праці над романом та визначено основні її етапи. В архівах виявлено і введено в науковий вжиток нові рукописи «Чорної ради» (зокрема повний текст російського роману, з якого було зроблено друкарський набір для першодруку в «Русской беседе» 1857 р.), а також велику кількість раніше невідомих матеріалів (епістолярію, цензурних документів тощо), пов'язаних з творчою та видавничою історією роману. Докладно вивчено усі тексти «Чорної ради» під оглядом їх еволюції. Виокремлено й проаналізовано декілька основних масивів розбіжностей, які найбільше характеризують зміни в текстах обох версій від початку їх створення і до першої повної публікації. Системно вивчено усі джерела текстів

української та російської версій «Чорної ради», встановлено генетичний зв'язок між ними та визначено хронологію їх створення. Уперше розглянено цензурні аспекти видання «Чорної ради», проаналізовано цензурні рукописи і документи на предмет втручання цензури в текст обох версій роману, схарактеризовано міру цього втручання. Описано і проаналізовано зміни в романі, які відбулися під впливом цензури. Детально розглянено проблему самоцензури письменника, до якої він вдавався, пишучи «Чорну раду», та наведено репрезентативні приклади. Досліджено еволюцію структури роману. Розкрито інтерпретаційний та евристично-коментаторський потенціал епіграфів, наявних у російській версії роману, осмислено функціональність епіграфів, «розгорнутих» у часі.

2. The dissertation systematically and comprehensively investigates the history of the creation of Panteleimon Kulish's novel *Chorna Rada* [The Black Council] in its Ukrainian-language and Russian-language versions (both published in 1857). Based on an analysis of the different sources (manuscripts of the novel, correspondence, memoirs, diaries, censorship documents), Kulish's work on the novel is analyzed in detail. The main periods of this work are: 1) 1843-1846, when Kulish was preparing to write the Russian-language version and when he created a Ukrainian «translation» of it; 2) 1847-1849, when both version were edited without any hope of having it published; 3) winter of 1854 to spring of 1855, when the author further revised both texts also without intending to publish them; 4) autumn of 1855 to September of 1857, when both versions were finally revised, then examined by the censor and issued. In the dissertation, for the first time, multiple archival sources are used, such as the manuscript of the Russian version of *Chorna Rada*, which was printed in the journal *Ruskaia Beseda*, the censorship imprint of the story *Odin Den iz Zhizni Zaporozhca Kirila Tura* [One Day in the Life of the Zaporozhian Kyrylo Tur], *Moskvitianin* in 1846, as well as the censorship documents and various letters related to the history of the creation and publication of the novel. All manuscripts and authorized prints of the *Chorna Rada* have been examined in detail in order to recreate the evolution of the texts of both versions. All textual sources of the Ukrainian and Russian versions of *Chorna Rada* have been systematically studied, the connection between each of the manuscripts has been established and the chronology of their creation has been determined. It is found, that during the creation and editing of his novel, Kulish wrote ten manuscripts (six in Ukrainian and four in Russian). Only six manuscripts have survived to this day - four in Ukrainian and two in Russian (only one of each group contains the full text). For the first time, the censorship aspects of the publication of *Chorna Rada* are addressed and the censorship interference in the text of both versions of the novel is analyzed. P. Kulish used the Russian-language version of the novel for censorship's consideration of Ukrainian-language version. All textual changes made under the influence of the censor (I. Lazhechnikov) are described. The study also examines the problem of self-censorship of Kulish as a writer of *Chorna Rada*. The creation of the article *Ob otnoshenii malorossiiskoi slovesnosti k obshcherusskoi* [On the Relationship of Little Russian Literature to All-Russian Literature] is directly linked to the textual history of *Chorna Rada*. At first, this article Kulish conceived and wrote as a preface to the Ukrainian-language version of the novel. But the complicated process in obtaining the censorship permission caused the author to publish this article as an epilogue of the Russian-language version. In the dissertation, the evolution of the structure of the novel and the connection between structural and textual changes is examined. Mutual dependence in the changes of structure of the Ukrainian and Russian texts of the novel is detected. The interpretive and heuristic potential of the epigraphs containing the Russian version of the novel is revealed and the evolution of their editing is shown. With epigraphs, the author enters the Russian text in the force field of the Ukrainian identity. At the same time the epigraphs act as a commentary - the writer suggests to watch the text under some angle of view, emphasizing some ideas, topics, problems. They correspond not only with the Russian text but also with the Ukrainian text and echo by quotations and allusions. Linked to the text of the sections, the epigraphs give the reader an idea of the future development of the action or, conversely, are universal in its relation to the content.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. ЖУЛИНСЬКИЙ Микола Григорович

2. Zhulynsky Mykola H.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. ЖУЛИНСЬКИЙ Микола Григорович

2. Zhulynsky Mykola H.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Івашків Василь Михайлович
2. Ivashkiv Vasyl Mykhailovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01, 10.01.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поліщук Володимир Трохимович
2. Polishchuk Volodymyr T.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нахлік Євген Казимірович
2. Nakhlik Yevhen K.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.01.01, 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

ЖУЛИНСЬКИЙ Микола Григорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сулима Микола Матвійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.